

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства культури України
від 23.07.2019 № 562

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, клас музичного фольклору

I. Загальні положення

Типова освітня програма середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, клас музичного фольклору (далі – типова освітня програма) є документом, який визначає загальний нормативний зміст, основні засади й підходи до організації освітнього процесу, мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг навчального навантаження, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей) з музичного фольклору.

Типова освітня програма розроблена на виконання частини сьомої статті 21, частини третьої статті 33 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20.12.2017 №1433. Типова освітня програма може бути використана мистецькими школами, іншими закладами освіти або суб'єктами освітньої діяльності, які мають на меті надання учням початкової мистецької освіти для досягнення ними визначених цією програмою нормативних результатів навчання.

Опанування програми дає можливість:

- продовжити подальше здобуття мистецької освіти професійного спрямування з музичного мистецтва в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової музичної освіти.

- застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання, вміння, навички, розуміння, ставлення) у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через індивідуальну мистецько-творчу діяльність.

Мистецька школа в межах своєї автономії здійснює освітній процес за власною освітньою програмою, розробленою з урахуванням або без урахування цієї типової освітньої програми. Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі цієї типової освітньої програми, повинні містити передбачені нею нормативний зміст (освітні компоненти), обсяг, компетентності та результати навчання.

Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі (з урахуванням) типової освітньої програми, можуть відрізнятися від неї послідовністю викладення навчального матеріалу, обсягом його вивчення в бік збільшення, наявністю додаткових компонентів змісту та результатів або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Типова освітня програма може бути частиною наскрізної освітньої програми школи, яка може поєднувати кілька підрівнів початкової мистецької освіти.

Типова освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи конкретизує зазначені позиції з урахуванням регіональних особливостей та потреб і можливостей учнів. Складником освітньої програми мистецької школи є навчальний план, який розробляється на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета типової освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу музично-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Типова освітня програма побудована із врахуванням таких **принципів**:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями нормативних результатів навчання;
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей з музичного фольклору, достатніх для продовження здобуття мистецької освіти на наступних рівнях.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань щодо формування**:

- початкових професійних компетентностей з музичного фольклору (народний спів, сценічний рух та фольклорний танець, ансамблеве виконавство та гра на народних інструментах);
- здатності аналізувати фольклорні музичні твори, спираючись на отримані виконавські навички та музично-теоретичні знання;
- народної манери співу та здатності поєднувати сценічні танцювальні рухи зі співом у відтворенні фольклорних творів відповідної складності;
- ґрунтовних знань народних обрядів та їх виконання;
- здатності до народно-інструментального виконавства (сольного та ансамблевого), супроводу народного співу, до гармонійної взаємодії у фольклорному ансамблі та в різних його складах;
- сценічної культури, у тому числі, заснованої на знанні народного костюму;
- мотивації учнів до продовження навчання, творчого пошуку шляхом залучення до вивчення, прослуховування, виконання творів українського народного мистецтва.

Нормативний строк навчання за типовою освітньою програмою становить 5 років для учнів, які розпочали навчання у 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи). Учні, яким на 1 вересня **поточного** навчального року не виповнилося 10-11 років, можуть розпочати здобуття початкової мистецької освіти цього ж навчального року за заявою батьків (інших законних представників).

У разі зарахування на навчання за типовою освітньою програмою учнів старшого віку, ніж 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи), тривалість (в роках) опанування освітньої програми (нормативний строк здобуття освіти) може бути зменшена не більше як на 2 роки, якщо це обумовлено необхідністю подальшого вступу до закладу фахової передвищої освіти. У інших випадках мистецькою школою розробляється окрема освітня програма.

Особи з особливими освітніми потребами також можуть здобувати початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня за цією типовою освітньою програмою. Тривалість опанування типової освітньої програми учнями з числа осіб з особливими освітніми потребами визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей та може бути збільшеною.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією типовою освітньою програмою є очна форма. Враховуючи можливості та потреби учнів, у тому числі з числа осіб з особливими освітніми потребами, допускається організація вивчення окремих дисциплін, з яких передбачено індивідуальні заняття (уроки), за домашньою формою навчання.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за типовою освітньою програмою. Розпочати навчання в класі музичного фольклору на середньому (базовому) підрівні може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з музичного мистецтва відповідного фаху. Власною освітньою програмою мистецької школи можуть конкретизуватися або визначатися інші вимоги до вступників.

Основною **формою організації освітнього** процесу є урок – груповий або індивідуальний. Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів, визначених типовою освітньою програмою. Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач може обирати самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить:

«Фольклорний ансамбль» – залежно від складу від 2 до 12 учнів;

«Сольфеджіо» – 6 - 8 учнів;

«Фольклор народів України» – 6 - 8 учнів;

«Сценічний рух та фольклорний танець» – 6-8 учнів.

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів,

допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20%. У разі значного перевищення контингенту (понад 20%) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці.

Упродовж навчання учні шкільного віку за підтримки викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес в опануванні дисципліни в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її навчального прогресу.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач. Періодичність та строки поточного контролю визначаються робочою програмою з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці п'ятого (випускного) року навчання проводиться підсумковий контроль за результатами опанування освітньої програми:

1. «Фольклорний ансамбль», «Сценічний рух та фольклорний танець» – у формі концертного виступу.
2. «Спів» / «Музичний інструмент» – у формі підсумкового прослуховування.
3. «Сольфеджіо», «Фольклор народів України» – у формі співбесіди з виконанням творчого завдання.

За результатами підсумкового контролю на п'ятому році навчання у разі демонстрування учнем/ученицею результатів навчання, передбачених освітньою програмою мистецької школи, йому/їй видається свідоцтво про початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня (про закінчення мистецької школи).

Для оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується

бальне оцінювання, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали);
2. Середній (4-6 бали);
3. Достатній (7-9 балів);
4. Високий (10-12 балів).

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на п'ятому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними власною освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін, які опановував/опанувала учень/учениця.

Учні, які досягли результатів навчання, визначених власною освітньою програмою мистецької школи, можуть бути рекомендовані до подальшого здобуття музичної освіти в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності).

Для забезпечення навчальних результатів учнів за освітньою програмою мистецької школи комплектуються необхідними **обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами** відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб мистецької школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за типовою освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Здатність самостійно опановувати навчальний матеріал, продовжити навчання за фахом за освітньою програмою з музичного мистецтва на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти, за спорідненими видами мистецтв або здобуття фахової передвищої мистецької освіти за відповідним фахом.	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Використовує різні джерела інформації з предмету вивчення. Готовий до продовження навчання за фахом за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти, за спорідненими видами мистецтв або здобуття фахової передвищої мистецької освіти за відповідним фахом.

	Здатність самостійно використовувати набуті компетентності в мистецько-виконавській діяльності	Самостійно виступає сольно і в колективі за межами мистецької школи.
2. Теоретично - практична компетентність в музичному мистецтві	<p>Знання та розуміння специфічних понять, видів та жанрів фольклору.</p> <p>Культурне розмаїття та його відображення у фольклорі народів України.</p> <p>Спеціальна термінологія державною мовою.</p> <p>Музичні форми, засоби музичної виразності.</p> <p>Ладо-тональний, гармонічний, фактурний, синтаксичний аналіз музичних творів або їх фрагментів.</p> <p>Інтонування інтервалів. Різновиди ладів, лади української народної музики.</p>	<p>Розуміє та пояснює значення понять «фольклор», «традиції», «звичаї», «обряди», «музичний фольклор», знає види та жанри українського фольклору, основні народні свята та обряди, розуміє музичний фольклор як частину музичної культури загалом.</p> <p>Знає періодизацію народної музики, типологію види і жанри української народної музики, а також музики корінного народу/національної меншини України (за місцем проживання). Називає носіїв українського музичного фольклору, знає найвідоміших представників народного музичного виконавства.</p> <p>Знає та розпізнає звучання українських народних музичних інструментів та музичних інструментів народів України.</p> <p>Вживає специфічну фольклорну, музичну термінологію державною мовою.</p> <p>Чисто інтонує інтервали, акорди (тризвуки, септакорди) з оберненням та розв'язаннями в тональності (в межах програми навчання).</p> <p>Сольфеджує одноголосну мелодію.</p> <p>Визначає на слух мажорні, мінорні лади, лади української народної музики, діатонічні семиступеневі лади, прості інтервали, акорди та акордові послідовності.</p> <p>Записує одноголосний музичний диктант у формі періоду.</p> <p>Знає різні виконавські склади фольклорних ансамблів (вокальний, інструментальний, вокально-інструментальний тощо).</p>

		Розуміє їх характерні риси, засоби виразності у створенні художнього образу фольклорного твору. Знає музичні форми творів народної музики, здійснює їх синтаксичний, ладо-тональний, фактурний та гармонічний аналіз (виділяє мотив, фразу, речення, період).
3. Музично-виконавська компетентність	<p>Набуття навичок народної манери співу, дикції та артикуляції, чистоти інтонування.</p> <p>Основні засоби звуковидобування в народнопісенному мистецтві, розвиток музичного слуху.</p> <p>Виконання творів музичного фольклору (обрядового, необрядового, народних музичних інструментів, танцювальної української народної музики тощо) та народних обрядів.</p> <p>Поступове розширення голосового діапазону, розвиток дихання.</p> <p>Удосконалення музично-інструментальної виконавської техніки.</p>	<p>Виконує вокальні твори в унісон та у двоголоссі з елементами триголосся в народній манері звуковидобування або інструментальні твори/супровід на обраному/обраних народному/народних інструменті/інструментах. Демонструє чітку дикцію та артикуляцію. Застосовує прийоми правильного дихання під час співу (ланцюгове та опорне дихання).</p> <p>Поєднуючи спів або гру зі сценічними рухами зберігає правильне звуковидобування, чисто інтонує, дотримується ритмічного малюнку.</p> <p>Володіє прийомом речитативу, виконує поспівки відтворює ритмо-мелодичні особливості (форшлагги, морденти). Відтворює сценічні рухи, пов'язані з сюжетами народних пісень, танців, обрядів.</p> <p>Виконує характерні танцювальні рухи українських народних танців (козачок, гопак, аркан, коломийка тощо), танців інших народів України.</p> <p>Під час гри на інструменті демонструє організований та розвинений виконавський апарат.</p> <p>Володіє музичною мовою, відтворює характер та створює художній образ музичного твору із застосуванням різноманітних засобів музичної виразності (динаміка, темп). Виконує програмні музичні твори, танці та обряди з відповідним ступенем емоційності та музикальності.</p>
5. Компетентність колективної взаємодії в	Виконання програмних творів в фольклорному	Виконує програмні твори, композиції та обряди у фольклорному ансамблі. Узгоджує та координує власні

мистецтві	ансамблі. Створення спільного художнього образу.	виконавські дії з іншими учасниками фольклорного ансамблю. Сприяє тембральному, інтонаційному та ритмічному ансамблю. Грає свою роль в фольклорному ансамблі відповідно до сюжету, працює на створення єдиного художнього образу, передає характер музичного або танцювального матеріалу, який демонструє.
6. Компетентність з публічного музичного виступу	Культура публічного мистецького виступу.	Дотримується сценічної культури та демонструє виконавську майстерність на сцені. Повною мірою передає художні образи фольклорних композицій відповідно до своєї ролі в колективі. Самостійно створює сценічний образ: грим, костюм тощо.

Конкретні очікувані результати навчання учнів за окремими освітніми компонентами визначаються навчальними програмами дисциплін.

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти

Нормативний зміст типової освітньої програми поєднує освітні компоненти інваріантного та варіативного складників, які є однаково обов'язковими для включення до програми навчання учня/учениці і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи, у якій вилучено будь-який з визначених нижче освітніх компонентів або скорочено обсяг навчального навантаження, передбаченого для їх опанування, визнається такою, що не відповідає типовій освітній програмі.

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового) підрівня – це мінімальний нормативний складник, який не може бути скороченим і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених типовою освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом, або з інших інструментів, видів мистецтва тощо. У такому випадку зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін, факультативів, видів діяльності за вибором учня/учениці та викладача, враховуючи можливості відповідної мистецької школи;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- репетицій, підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Розподіл годин варіативного складника здійснюється щороку педагогічною радою мистецької школи і відображається в робочому навчальному плані. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням профільного спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи, а також бажання учнів.

Для середнього (базового) підрівня початкової музичної освіти (класи фольклорного ансамблю) є обов'язковими такі освітні компоненти:

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин*
<i>Інваріантний складник</i>	
Фольклорний ансамбль, усього	630
на 1-2 роках навчання	210
на 3-5 роках навчання	420
Сольфеджіо	262,5
Фольклор народів України (на 1-2 роках навчання)	70
Спів (сольний) / музичний інструмент	262,5
Сценічний рух та фольклорний танець	175
<i>Варіативний складник, усього</i>	175
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за типовою освітньою програмою (5 років), усього	1575
на 1-2 роках навчання	630
на 3-5 роках навчання	945

*Установлена кількість навчальних годин вказана на кожного/кожну учня/ученицю, який/яка навчається за освітньою програмою з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік і становить мінімальний обсяг, необхідний для опанування змісту освіти, визначеного типовою освітньою програмою, зменшення якого не допускається.

Кількість годин навчального навантаження, визначених власною освітньою програмою мистецької школи, є основою для розрахунку концертмейстерських годин, які плануються згідно з потребами освітнього процесу для уроків з навчальних дисциплін «Музичний інструмент» (окрім музичних інструментів: фортепіано, арфа, синтезатор, бандура, баян, акордеон, гітара), «Спів (сольний)», «Сценічний рух та фольклорний танець», відповідних дисциплін та форм роботи, передбачених варіативним складником.

Кількість концертмейстерських годин для забезпечення освітнього процесу визначається з розрахунку:

не більше 100% годин аудиторних індивідуальних занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожного/кожну учня/ученицю) та у випадках, передбачених навчальною програмою;

не більше 100% годин аудиторних групових занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожен групу учнів);

не більше 100% годин, передбачених для вивчення навчальних дисциплін варіативного складника: другий музичний інструмент, ритміка, інструментальний ансамбль, постановка концертних номерів.

Рекомендації щодо планування та організації освітнього процесу.

Нормативний зміст типової освітньої програми конкретизується у власній освітній програмі мистецької школи та розробленому відповідно до неї навчальному плані, який деталізує зміст і структуру освітнього процесу.

У навчальному плані зазначаються дисципліни, викладання яких потребує супроводу концертмейстера та зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану мистецької школи складають на кожен навчальний рік робочий навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних (викладацьких та концертмейстерських) годин і ставок, необхідних для виконання власної освітньої програми мистецької школи. Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін. У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням учасників освітнього процесу.

Планування та організація освітнього процесу за робочим навчальним планом має працювати на створення максимально сприятливого середовища для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

У межах вивчення навчальної дисципліни «Фольклорний ансамбль» планування освітнього процесу може відбуватися у формі гри в сталому ансамблі / гри в ансамблях, різних за складом.

При обранні форми «гра в ансамблях, різних за складом» розподіл годин, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Фольклорний ансамбль», може здійснюватися шляхом поділу навчальної дисципліни на модулі, які реалізуються протягом усього строку навчання. Навчання з використанням таких форм може тривати різні періоди: півроку, рік, півтора року, два роки (залежно від поставлених навчальних завдань). При цьому кожен модуль може відповідати одному складу ансамблю.

Рішення про розподіл учнів на ансамблі приймається колегіально викладачами дисципліни «Фольклорний ансамбль» з урахуванням бажання, інтересів учнів та можливостей мистецької школи.

Рекомендації щодо планування вивчення навчальних дисциплін в межах варіативного складника.

Розподіл годин, передбачених для реалізації варіативного складника типової освітньої програми здійснюється залежно від поставлених викладачем педагогічних цілей та підходів мистецької школи щодо організації освітнього процесу в наступний спосіб:

1) запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом, або з інших інструментів або видів мистецтва тощо.

Зокрема, рекомендованими факультативами, навчальними

дисциплінами за вибором є: другий музичний інструмент, читання нот з листа, основи імпровізації, основи аранжування, акомпанемент, інструментальний ансамбль, практикум з календарних обрядів українського народу та народів України і світу, постановка концертних номерів, образотворча композиція, ліплення, сценічна мова, танець, національний костюм, основи гриму тощо.

2) підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника (індивідуальні уроки) здійснюється у разі значного відставання учня/учениці від планових показників навчальних досягнень з цієї дисципліни (критично низького темпу засвоєння навчального матеріалу), виявлених за результатами поточного контролю.

3) Планування щотижнево або сукупно раз на місяць чи на півроку на проведення репетицій (у тому числі зведених), підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

При розподілі обсягу навчального навантаження на цілі, зазначені в цьому пункті, необхідно враховувати, що загальний відведений обсяг може бути теж поділений на частини за видами діяльності.

Увесь перерозподіл годин фіксується в робочому навчальному плані, який щорічно затверджується директором мистецької школи.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів власної освітньої програми мистецької школи, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за освітньою програмою;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;

- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища мистецької школи (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально-методичних, наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. В основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача, концертмейстера може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітньої (освітніх) програми (програм), навчального плану, робочих навчальних планів, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків, тощо, які відповідають змісту освітньої програми, підручників, навчальних, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відеохрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін) та методик і критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, музичних інструментів, обладнаних класів (аудиторій) для колективного музикування, приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, музичними інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення та засоби.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, урочистостей державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – безперервне відстеження результатів навчання учнів, прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями компетентностей, необхідних для досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів, виступів, іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності мистецьких шкіл та (або) якості початкової мистецької освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту та підвищення якості надання освітніх послуг мистецькою школою.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

Мистецькі школи оприлюднюють свою освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті їх засновників або органів управління).

**Генеральний директор
Директорату мистецької освіти**

Т.КОЛОС